

R A P O R T

REZULTATE CERCETARE SOCIOLOGICĂ

pentru evaluarea gradului de informare și conștientizare a populației

privind valorile și semnificația ariilor naturale protejate

pentru siturile Natura 2000 – ROSPA0139 Piemontul Munților Metaliferi – Vințu (incluzând rezervația naturală 2.519 Măgura Uroiului) și ROSCI0419 Mureșul Mijlociu – Cugir

după campania de informare și conștientizare derulată în cadrul proiectului

”Elaborarea planului de management pentru siturile Natura 2000 – ROSPA0139 Piemontul Munților Metaliferi – Vințu (incluzând rezervația naturală 2.519 Măgura Uroiului) și ROSCI0419 Mureșul Mijlociu – Cugir”

cod SMIS 102769

I. INFORMAȚII GENERALE

Chestionarul a avut rolul de a evalua gradul de informare și conștientizare (după realizarea unor măsuri de conștientizare derulate în cadrul campaniei de informare și conștientizare derulate de Beneficiar în cele 10 localități de pe aria siturilor Natura 2000) a populației privind valorile și semnificația următoarelor arii naturale protejate, componente ale rețelei Natura 2000:

- ROSPA0139 Piemontul Munților Metaliferi – Vințu (incluzând rezervația naturală 2.519 Măgura Uroiului) și
- ROSCI0419 Mureșul Mijlociu – Cugir.

Beneficiarul, care implementează proiectul ***”Elaborarea planului de management pentru siturile Natura 2000 – ROSPA0139 Piemontul Munților Metaliferi – Vințu (incluzând rezervația naturală 2.519 Măgura Uroiului) și ROSCI0419 Mureșul Mijlociu – Cugir”***, a realizat activitățile din cadrul campaniei de informare și conștientizare în perioada octombrie-noiembrie 2019, în rândul populației adulte și a comunității de elevi din ciclul gimnazial/liceal din localitățile Geoagiu, Hărău, Rapoltu Mare, Simeria, Turdaș, Alba Iulia, Blandiana, Vințu de Jos, Șibot și Săliște.

II. CHESTIONAR

TERMENI

Rețeaua Natura 2000 este o rețea europeană de zone naturale care cuprinde specii sălbatice și habitate naturale protejate la nivelul Uniunii Europene, constituită pentru protejarea și menținerea acestor bogății naturale. Declararea ariilor naturale protejate ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România se realizează prin acte normative.

Arie naturală protejată – zonă în care protecția și conservarea speciilor de animale, plante și arbori sau elemente de relief au prioritate față de activitățile omului în care utilizează resurse naturale.

Sit Natura 2000 – este o arie naturală protejată din rețeaua europeană Natura 2000. Acestea se împart în *situri de interes comunitar* (unde prioritare sunt speciile de animale și vegetația rară la nivelul Uniunii Europene) și *arii de protecție specială avifaunistică* (în care se are în vedere protejarea păsărilor). Acestea s-au instituit datorită a două directive europene: Directiva Habitate și Directiva Păsări.

Beneficii – caracterizează zone în care nu se utilizează substanțe chimice (pesticide și insecticide) în agricultură, cu ape curate, cantități reduse de deșeuri, peisaje naturale îngrijite, varietate mare de animale, plante medicinale, ciuperci, fructe de pădure, material lemnos selectat pentru construcții sau mobilier, surse suplimentare de energie regenerabilă (deșeu lemnos), controlul biologic al dăunătorilor, aer mai curat etc.

Restricții - se referă la reglementarea activităților umane moderne, prin interzicerea depozitării deșeurilor în aceste zone, circulația vehiculelor offroad doar pe drumuri amenajate din aria protejată, interzicerea vânătorii pentru specii de păsări migratoare în perioadele de cuibărit și de migrație etc.

III. ÎNTREBĂRI CHESTIONAR

1. Ați auzit vreodată de rețeaua europeană de zone naturale protejate "Natura 2000"?
 DA NU
2. Credeți că o arie naturală protejată din Rețeaua Natura 2000 ar aduce avantaje comunităților locale din România?
 DA NU
3. Cunoașteți care sunt avantajele unui sit NATURA 2000?
 DA NU
4. Știți că Măgura Uroiului, dealurile aflate pe malul drept al Mureșului, între Alba-Iulia și Simeria dar și cursul râului Mureș între localitățile Câmpul Goblii și Băcăinți sunt arii naturale protejate?
 DA NU
5. Credeți că prezența unei arii naturale protejate ar putea asigura dezvoltarea economică și socială a localității?
 DA NU
6. Credeți că ariile naturale protejate favorizează menținerea și dezvoltarea activităților agricole tradiționale?
 DA NU
7. Din cunoștințele dvs., faptul că localitatea în care locuiți este situată într-o arie naturală protejată, afectează activitatea agricultorilor, a crescătorilor de animale și a proprietarilor de terenuri?
 DA NU
8. Credeți că ariile naturale protejate ajută înființarea de noi activități (ex. turism) și comercializarea de produse locale naturale (legume, fructe, gemuri, sucuri etc.), în zona în care au fost declarate?
 DA NU
9. Credeți că este important să protejăm plantele, arborii și animalele dintr-o arie naturală protejată?
 DA NU
10. Cunoașteți ce activități sunt permise într-o arie naturală protejată?
 DA NU

11. Dar activități interzise într-o arie naturală protejată?

DA

NU

12. Ați participat până acum, dvs. sau un membru al familiei, la acțiuni de voluntariat pentru protejarea mediului (ex. curățirea pădurilor de deșeuri, ecologizarea albiei râurilor, plantarea de puieți)?

DA

NU

13. Ați participat până acum, dvs. sau un membru al familiei, la activități de informare, organizate de diferite instituții, privind importanța ariilor protejate?

DA

NU

14. Credeți că activitățile de informare, consultare, promovare și educare privind protecția naturii în ariile protejate vor contribui la schimbarea comportamentului oamenilor în legătură cu mediul natural?

DA

NU

15. Care credeți că este cel mai bun mod de informare a oamenilor privind protejarea ariilor naturale? (*o singură variantă de răspuns*):

- a) pliante, fluturași, calendare, alte materiale informative și promoționale,
- b) întâlniri cu specialiști în protecția mediului,
- c) ore de protecția mediului natural în școli,
- d) vizionarea de filme documentare despre arii naturale protejate în cadrul acțiunilor organizate de diferite firme și instituții,
- e) amplasarea de panouri informative.

Operatorul a consemnat:

- vârsta interviuatului
- și
- genul interviuatului.

IV. ANALIZĂ ȘI MĂSURI/SUGESTII

Întrebarea 1. Ați auzit vreodată de rețeaua europeană de zone naturale protejate "Natura 2000"?

Răspuns: 52,8% răspuns DA, 47,2% răspuns NU

Se înregistrează o creștere cu 38,3% a numărului celor care au auzit de existența rețeaua europeană de zone naturale protejate Natura 2000 față de momentul analizei inițiale a gradului de informare și conștientizare a populației privind valorile și semnificația ariilor naturale protejate vizate de proiectul beneficiarului.

Acțiunile de informare și conștientizare din campania derulată de beneficiar au fost axate, prin diferite mijloace, pe creșterea notorietatii sintagmei „Rețeaua Natura 2000”.

Această sintagmă a fost folosită împreună cu sintagma ”Uniunea Europeană”, în conformitate cu activitățile specifice ale beneficiarului (care implementează un proiect finanțat de Uniunea Europeană, prin POIM 2014-2020) și cu obligațiile de identitate vizuală care decurg din implementarea proiectului.

Principala țintă a acțiunilor de informare și conștientizare a constituit-o grupul format din elevii din școlile generale/liceele vizate în cadrul campaniei.

Totodată, a fost vizată populația din toate categoriile de vârstă din cele 10 localități din aria de proiect.

Adresabilitatea și mijloacele de realizare a acțiunilor campaniei de informare și conștientizare au avut la bază rezultatele corelării dintre vârsta și gradul de cunoaștere/familiarizare/interes privind noțiuni legate de rețeaua europeană Natura 2000.

Astfel, beneficiarul a folosit materiale informative, prezentări multimedia atractive pentru beneficiarii – elevi (sesiuni de educare conținând prezentări interactive, organizarea unui concurs de desene pe teme legate de ariile naturale protejate prezentate, finalizat cu expoziție de desene și decernare de premii stimulante pentru activitatea de observare și desenare a speciilor și habitatelor studiate), iar modalitatea de interacțiune cu persoanele adulte s-a orientat pe prezentări, proiecție de filme documentare scurte și discuții în cadrul oferit de autoritatea reprezentanților administrației publice locale, care s-a implicat activ în promovarea informațiilor de biodiversitate în rândul cetățenilor din localitățile implicate în campanie.

Întrebarea 2. Credeți că o arie naturală protejată din Rețeaua Natura 2000 ar aduce avantaje comunităților locale din România?

Răspuns: 85,5% răspuns DA, 14,5% răspuns NU

A scăzut simțitor, de la 46,5% la 14,5%, numărul celor care nu erau convinși că o arie naturală protejată poate aduce avantaje comunităților locale ale respondenților.

Procentul total al celor care sunt convingși de acest lucru a crescut cu 32%, în urma acțiunilor de informare și conștientizare derulate concentrat, în perioada octombrie – noiembrie 2019 în școli și pe teritoriul celor 10 localități vizate de proiect.

Întrebarea 3. Cunoașteți care sunt avantajele unui sit NATURA 2000?

Răspuns: 52,3% răspuns DA, 47,7% răspuns NU

Creștere cu 44,6% a ponderii celor care cunosc avantajele unui sit Natura 2000.

Răspunsurile la întrebările 2 și 3 sunt relevante în contextul în care sintagmele sunt familiare unui număr mai mare de persoane, nivelul de cunoaștere a crescut și datorită faptului că în cadrul campaniei de conștientizare s-au folosit informații concrete, complete și sintetizate de comunicatorii beneficiarului.

Acestea au fost transmise de *emițător* către *receptor* în forme atractive, ușor de reținut: întâlniri directe, distribuție de materiale informative și promoționale, difuzarea de filme documentare, prezentări multimedia, concursuri școlare de desen, expoziții de desene, publicarea desenelor pe website/social media, relații directe cu profesorii coordonatori implicați în derularea evenimentelor etc.

Întrebarea 4. Știți că Măgura Uroiului, dealurile aflate pe malul drept al Mureșului, între Alba Iulia și Simeria, dar și cursul râului Mureș, între localitățile Câmpul Goblii și Băcăinți sunt arii naturale protejate?

Răspuns: 75,25% răspuns DA, 24,75% răspuns NU

Creștere cu aproape 30% a procentului celor care au răspuns afirmativ.

Și în acest caz, acțiunile de informare și conștientizare au contribuit la rezultatul de față. Lipsa mijloacelor de informare locale a fost contracarată, pe o perioadă de timp limitat, prin acțiuni care au generat creșterea gradului de cunoaștere a populației pe tema acestui subiect, al ariilor naturale protejate din zona de proiect.

Întrebările 5-6-7-8.

5. Credeți că prezența unei arii naturale protejate ar putea asigura dezvoltarea economică și socială a localității?

6. Credeți că ariile naturale protejate favorizează menținerea și dezvoltarea activităților agricole tradiționale?

7. Din cunoștințele dvs., faptul că localitatea în care locuiți este situată într-o arie naturală protejată, afectează activitatea agricultorilor, a crescătorilor de animale și a proprietarilor de terenuri?

8. Credeți că ariile naturale protejate ajută înființarea de noi activități (ex. turism) și comercializarea de produse locale naturale (legume, fructe, gemuri, sucuri etc.), în zona în care au fost declarate?

Răspunsurile la întrebările 5, 6, 7 și 8 scot în evidență următoarele:

În urma acțiunilor de informare și conștientizare derulate de beneficiar, locuitorii zonelor cercetate sociologic au cunostinte suficiente/temeinice despre:

- Faptul că prezența unei arii naturale protejate ar putea asigura dezvoltarea economică și socială a localității de reședință;
- Ariile naturale protejate favorizează menținerea și dezvoltarea activităților agricole tradiționale, cu beneficii conexe, nu doar cu restricții;
- Faptul că localitatea în care locuiesc este situată într-o arie naturală protejată poate influența activitatea agricultorilor, a crescătorilor de animale și a proprietarilor de terenuri în sens pozitiv: prestigiu, atractivitate turistică, atragerea unor fonduri nerambursabile și creșterea bugetelor locale ale administrațiilor locale;
- Situațiile în care existența unor arii naturale protejate ajută la înființarea de noi activități (ex. turism) sau la comercializarea de produse locale naturale (legume, fructe, gemuri, sucuri, miere etc.) în zona acoperită de situri.

Pe de alta parte, speranțele și așteptările locuitorilor acestor zone rămân destul de mari, odată cu această etapă, de informare privind temele cercetate la aceste întrebări.

Întrebările 9-10-11.

9. Credeți că este important să protejăm plantele, arborii și animalele dintr-o arie naturală protejată? (99,69% DA și 0,31% NU)

10. Cunoașteți ce activități sunt permise într-o arie naturală protejată? (66,75% DA și 33,25% NU)

11. Cunoașteți activitățile interzise într-o arie naturală protejată? (77,10% DA și 22,90% NU)

Răspunsurile relevă un rezultat bun al măsurilor și acțiunilor de informare și conștientizare. Activitățile permise sau interzise într-o arie naturală protejată au constituit deseori o

cvasinecunoscută, atât pentru locuitorii zonelor respective, cât și pentru turiști. Nevoia de informare a fost și este încă mare, deoarece efectele negative ale lipsei de cunoștințe minime din acest domeniu poate duce la efecte negative pentru întreaga zonă de proiect.

Din procentele rezultate în urma chestionarului mai reiese faptul ca repondenții cu vârste între 10 și 18 ani sunt puțini, însă pot fi informați în continuare, cu succes, datorită specificului școlar (școli, licee, în teren, la fața locului, pentru observarea speciilor și habitatelor protejate) dar și mijloacelor moderne de informare (ore de curs specializate în protecția mediului/biodiversitate/științele naturii aplicate, social media, filme scurte documentare etc.).

Întrebarea 12. Ați participat până acum, dvs. sau un membru al familiei, la acțiuni de voluntariat pentru protejarea mediului (ex. curățirea pădurilor de deșeuri, ecologizarea albiei râurilor, plantarea de puieti)?

Răspuns: 72,05% răspuns DA, 27,95% răspuns NU

Creșterea cu aproape 32% a numărului persoanelor care s-au implicat în diverse acțiuni de voluntariat, indiferent de amploarea acestora.

Urmarea motivării publicului prin măsurile de conștientizare derulate de beneficiar, în special pe teme legate de avantajele participării voluntare la acțiuni de protecția mediului, în contextul apartenenței la o arie naturală protejată, se observă că interesul cel mai puternic manifestat este la **populația tânără**, adevărați vectori de opinie în familii și exemple pentru cei din aceeași categorie de vârstă.

Importanța și efectele participării la acțiuni de voluntariat a fost adusă la cunoștința locuitorilor zonelor cercetate sociologic prin **sesiunile de educare cu elevii** și acțiunile de **informare cu populația adultă** – alături de reprezentanții administrației locale (unori chiar în prezența primarului sau a viceprimarului și a consilierilor locali).

Întrebările 13,14.

13. Ați participat până acum, dvs. sau un membru al familiei, la activități de informare, organizate de diferite instituții, privind importanța ariilor protejate?

DA – 41,20%

14. Credeți că activitățile de informare, consultare, promovare și educare privind protecția naturii în ariile protejate vor contribui la schimbarea comportamentului oamenilor în legătură cu mediul natural?

DA – 96,80%

De la un procent redus de răspunsuri ”DA”, (32,8% la întrebarea 13 și peste 20% la întrebarea 14), așa cum s-a înregistrat în cercetarea sociologică inițială derulată de beneficiar și prestator, se constată **creșteri semnificative a numărului celor care sunt direct implicați în tipurile de activități specificate în întrebare.**

Lipsa acțiunilor organizate de diferite entități relevante, până la debutul acțiunilor de informare și conștientizare derulate de beneficiar, a determinat slaba interesare pentru subiect, respectiv un interes considerabil, la momentul analizei.

Este evidentă necesitatea organizării de evenimente/acțiuni de informare privind existența ariilor naturale protejate, cu toate avantajele și dezavantajele care vin odată cu acest subiect, care să se adreseze tuturor membrilor comunității, indiferent de vârstă.

Fiecare participant poate, de acum, să fie un vector de influență al microcomunității privind importanța ariilor protejate în particular și protecția mediului în general.

Întrebarea 15. Care credeți că este cel mai bun mod de informare a oamenilor privind protejarea ariilor naturale? (o singură variantă de răspuns)

Atât pentru persoanele intervievate din zonele urbane, cât și pentru cei din zonele rurale, mijloacele de transmitere a mesajelor sunt importante. Organizarea de evenimente de informare/educare adaptate corect tipurilor de public, ca modalitate/loc de desfășurare, materialele suport folosite (de la tipărituri sintetice sau prezentări mai ample, la elemente multimedia și social media) **au avut un rol important în diseminarea de informații.** Respondenții au opinat că amplasarea panourilor ar avea un efect mai mare în rândul populației și a al turiștilor, având în vedere posibilitatea de a expune atât informații științifice, precum și imagini de specii/habitate din ariile naturale protejate.

O mare parte din cei chestionați au solicitat ca **filmele documentare despre arii naturale protejate să fie publicate online.**

CONCLUZII

Cercetarea sociologică privind evaluarea gradului de informare a populației din zona geografică acoperită de siturile Natura 2000 ROSPA0139 Piemontul Munților Metaliferi–Vințu (incluzând rezervația naturală 2.519 Măgura Uroiului) și ROSCI0419 Mureșul Mijlociu–Cugir după campania de informare și conștientizare derulată în cadrul proiectului **”Elaborarea planului de management pentru siturile Natura 2000 – ROSPA0139 Piemontul Munților Metaliferi – Vințu (incluzând rezervația naturală 2.519 Măgura Uroiului) și ROSCI0419 Mureșul Mijlociu – Cugir”** cod SMIS 102769, derulate de beneficiar în perioada octombrie – noiembrie 2019, a relevat nevoi de informare publică evidente:

- În aceste zone, a fost necesar și, ulterior, aplicat, în cadrul activităților de informare și conștientizare ale proiectului derulat de beneficiar, un plan de acțiune pentru creșterea gradului de informare și conștientizare a populației privind valorile și semnificația ariilor naturale protejate vizate de acest proiect;
- Efectele constructive ale campaniei de informare și conștientizare (creșterea cu un procent asumat a nivelului de informare a populației) s-au putut observa în termen relativ îndelungat, de peste 1,5 ani, raportat la un orizont imediat de creștere a nivelului de informare în zonă pe tema dată;
- Un factor extrem de important a fost eficiența măsurilor de informare și de conștientizare pe care beneficiarul și le-a propus (inițial, la momentul conturării proiectului) și le-a derulat la finalul anului 2019, la o maturitate de implementare a proiectului și la un moment în care acesta nu mai avea calitatea de custode, ci doar aceea de beneficiar de fonduri nerambursabile pentru implementarea proiectului;
- În implementarea proiectului, beneficiarul a derulat acțiuni de informare și conștientizare directe, întâlniri publice și sesiuni de educare cu grupurile țintă, adulți și copii, a căror eficiență poate fi îmbunătățită doar prin colaborarea stânsă cu reprezentanții factorilor locali: administrație publică locală, lideri de opinie din mediul rural/urban credibili, profesori de specialitate (biologie, geografie, științele naturii), învățători sau directori de școli din ciclul primar sau reprezentanți ai instituțiilor publice (ANANP, APM, Consilii Județene etc.);
- Având în vedere faptul că beneficiarul a abordat în cadrul campaniei și reprezentanți ai agenților economici din zonă, în special din domeniile emergente (producție și comercializare de produse bio, produse sau servicii ecologice, turism de aventură/protecția naturii), agroturism, colectare de produse nelemnoase ale pădurii, ocazii cu care s-au explicat beneficiile pe care aparținerea la un sit Natura 2000 le pot aduce activităților de producție și de prestări servicii, **comunitățile locale trebuie să ajungă la un comportament responsabil, în plină cunoștință despre obligații, restrângeri și avantaje care reies la aparținerea acestora la una din ariile naturale protejate vizate de proiect;**
- Diferite măsuri de interzicere a exploatărilor industriale a resurselor minerale din albia râurilor (râul Mureș, în cazul nostru și afluenții lui), interzicerea realizării de noi balastiere în albiile minore ale râurilor, limitarea/interzicerea extinderii terenurilor arabile în detrimentul zăvoaielor sau a zonelor umede limitrofe albiei minore a râurilor, controlul practicilor ciobanilor la stâne (interzicerea deplasării câinilor de pază pe timpul nopții) pentru diminuarea deranjului speciilor protejate etc. **se vor implementa greu de către autoritățile îndreptățite, dacă acțiunile de informare și conștientizare nu vor continua;**
- Având în vedere faptul că acțiunile de informare organizate prin proiect și-au atins obiectivul, recomandarea noastră este ca **actualii custozii ai acestor situri Natura 2000 să continue să deruleze măsuri de informare și campanii de conștientizare**

PIEMONTUL MUNȚILOR METALIFERI-VINȚU

MUREȘUL MIJLOCIU-CUGIR | MĂGURA UROIULUI

pe parcursul anului 2020, astfel încât interesul grupului țintă pentru subiecte legate de biodiversitate și traiul într-o arie naturală protejată să nu fie afectat negativ de interesele economice mai mari sau mai mici ale operatorilor economici.

În calitate de prestator, constatăm creșterea gradului de informare a populației din aria de interes cu o medie de 34,5% față de sondarea anterioară (inițială).

Notă: cercetarea a fost realizată în termenii solicitați prin documentația de atribuire a contractului de servicii de sondare a opiniei publice, de un operator economic specializat.